

NEWSLETTER

FONDACIJA
HASTOR

MAJ 2020.

PRIČE I PJESME S LITERARNOG KONKURSA POVODOM ČETRNAESTE GODIŠNJICE FONDACIJE HASTOR

Uaprili je Fondacija Hastor obilježila četrnaestu godišnjicu posvećenog i progresivnog djelovanja u pravcu poticanja pozitivnih promjena u bh. društву, i to prvenstveno u jednom od njegovih najznačajnijih segmenta – obrazovanju mlađih ljudi. Shodno novonastalim okolnostima, rođendan Fondacije nismo mogli proslaviti na uobičajen način sastankom sa stipendistima iz svih dijelova BiH, te smo,

stoga, odlučili ujediniti naše stipendiste tako što smo organizirali literarni i likovni konkurs. Ideja pomenutog konkursa bila je da svi stipendisti (osnovci, srednjoškolci i studenti), posredstvom kreativnog likovnog i literarnog izričaja, prepoznaju i na njima svojstven način ilustriraju vlastiti doživljaj dugoročne misije i temeljnih vrijednosti koje Fondacija Hastor već četrnaest godina konzistentno njeguje, promovira, ali i živi.

U nastavku slijede odabrani literarni radovi...

“
*Nikada
ne sumnjaj
da mala
grupa
ljudi može
promijeniti
svijet,
uistinu to
je jedino što
ga je ikada i
mijenjalo.*

Fondacijo, sretan ti rođendan!

Fenjer je ona, jer u mračnoj tmini osvjetjava tajnoviti put,

Obasjan znanjem, iskrenom dobrotom i obiteljskom ljubavlju nadahnut.

Nepokolebljivim i istrajnim koracima kaže ti : „Odgovorno koračaj,

Deaktiviraj loše strahove i neprijatelja u sebi nadjačaj.”

Aakter na životnoj sceni, teško je sam biti,

Carstvo pravih prijatelja ona će ti pokloniti.

Ideologijom jednakosti vođenaje, da u svima probudi altruizam rođena je.

Jedinstvena u odluci da izgradi ličnost čovjeka,

Arheolog u pronalasku budućih narađenja djevojčica i dječaka.

Hrabar čovjek odlikuje se humanošću,

Acta, non verba - nema mjesta lijeposti

Sretan i sunčan dan je aprilski,

Tople zagrljaje šalju ti tvoji stipendisti.

Otvorite sve prozore da se čuje,

Rođendan fondaciju tvoj je, nek' mahalama odjekuje.

Dobro se dobrim vraća.

Koliko god mislili da nekad nešto dobro radimo uzalud i da knikakve koristi od toga nema za nas, u nekim slučajevima čak možda i pomislimo da ispadamo budale radeći dobro, to dobro će ipak uvijek naći put natrag do nas. U tom valu koji donosi nama nazad našu bisernu školjku, more života nanijet će i mulja, blata, kamenja... Upravo zbog toga se i u svetoj knjizi kaže: "Dobro i zlo nisu isto. Na zlo dobrim uzvratiti pa će ti neprijatelj tvoj prisni prijatelj postati." Ovo nam je još jedna od svjedodžbi važnosti dobrote.

Često možemo čuti: "Ja sam ne mogu promijeniti svijet." To je dosta diskutabilno, ali ono što svako od nas može jeste raditi dobro i samim tim poticati i ostale na taj čin. I eto ga jedan od načina da se promijeni svijet.

Fondacija Hastor jedan je od primjera kako grupa ljudi može promijeniti svijet na bolje. Naime, svojim radom promijenila je svijet hiljadama mladih ljudi u našoj domovini, čineći dobro.

Ova fondacija, pored materijalne pomoći, mladim ljudima pružila je mnogo više. Pokazala je kako ovaj svijet nije toliko surov i da postoje dobri ljudi. Pored svega toga, ovi ljudi su također spremni na to da od nas mladih naprave uspješne ljude učeći nas odgovornosti, razvijanjem naše kreativnosti, dokazujući nam naše mogućnosti, neograničenost... Tako su, eto, ovi ljudi promijenili moj svijet i sigurna sam svijet još mnogo ljudi. Zbog svih ovih stvari ja sam ponosna što sam dio Fondacije Hastor.

Govorila sam o tome kako je dobrota vrlina koja za života krasí osobu i koja mijenja svijet. Pomenula bih i još jednu osobinu koja svjetu nedostaje, a nadam se da će se, s obzirom na trenutnu situaciju u svijetu koliko toliko vratiti u srca ljudi. Ta osobina je zahvalnost. Uistinu na mnogo čemu imamo i trebamo biti zahvalni. Svako jutro koje se probudimo je dar, svaki udisaj, svaka zraka sunca, svaki zvuk prirode, svaka molitva koju uputimo, svaka kapljica kiše koja padne, svaki osmijeh koji uputimo i uhvatimo od nekog drugog, cvrkut ptica, miris cvijeća... Poduga je to lista da bih sada nabrajala. Ono što sam htjela ovim reći, jeste da je za sreću malo potrebno i da trebamo da naučimo voljeti i biti sretni malim stvarima. Još jedna bitna stavka na kojoj trebamo biti zahvalni jesu dobri ljudi. Baš onakvi kakvi su promijenili moj svijet, baš onakvi kao iz Fondacije Hastor. Svijet se sada nalazi u velikoj krizi, ali i to će Božnjom voljom proći. Do tada, ostanimo kući i budimo zahvalni i ovime što sada imamo.

Lamija Karadžuz

Kako je Fondacija Hastor prije 14 godina počela mijenjati naš svijet?"

Realiziranje ciljeva i ideja u zemlji sa brojnim gorućim problemima, kakva je Bosna i Hercegovina, zahtijeva postojanje velikog broja ključnih faktora. Brojne poteškoće, neriješena pitanja, nefunkcionalnost vladajućeg sistema mlade ljudi u našoj državi prisiljava na velikobrojna odricanja i prilagođavanja. Izgradnja budućnosti i nastojanje za razvijanjem postojećih potencijala prožeti su brojnim otežavajućim okolnostima. Nedostatak finansijske podrške od strane državnih institucija je dugogodišnji problem bosanskohercegovačkog društva. Produkt nepronalaška adekvatnog rješenja problema takve vrste jeste izostanak hrabrosti, entuzijazma, pa i motivacije kod omladine Bosne i Hercegovine. Nažalost, stvarnosne činjenice pokoravaju ambicije mladih. Prema podacima posljednjeg popisa stanovništa, u BiH živi 470 798 mladih ljudi u dobi 15-24 godine. To je četiristo sedamdeset hiljada sedam stotina devedeset osam mladih ljudskih života pred ključnim životnim odlukama i promjenama. Da li nam može biti svejedno kada je riječ o njihovim životima? Životnim putevima?

Budućnostima? Uspjesima? Prije punih četrnaest godina nekome nije bilo svejedno. U masi pasivnih, a sposobnih, izdvojila se skupina ljudi odlučivši unijeti promjene i pružiti pomoć onima kojima je zaista potrebna. April 2006. godine: velika želja, altristička zamisao, neizmjerna snaga, neopisiv trud, mala grupa ljudi. April 2020. godine: ostvarene želje, uz potencijale za ostvarenje novih, kreativne zamisli, snaga uvećana za više puta, trud na vrhuncu, 2059 novih inicijatora promjena. Prepoznajući i shvatajući važnost obrazovanja i napretka mladih ljudi, grupa ljudi je donijela odluku da uloži brojne napore kako bi stvorila uvjete za obrazovanje, izgradnju i razvoj ličnosti mladih ljudi u uspješne naučnike, istraživače, doktore, inženjere i lidere zajednice. Zahvaljujući kontinuiranom ulaganju u obrazovanje u cilju izgradnje prosperitetnijeg bosanskohercegovačkog društva Fondacija Hastor je od svog osnivanja do danas prosperirala u najveću fondaciju ovakvog tipa na području cijele Bosne i Hercegovine. Kako je nekolici na ljudi uspjela prerasti u brojku od preko 2000 ljudi i šta zapravo doprinosi konzistentnom progresu naše organizacije?

Fondacija HASTOR je odlučila uložiti u obrazovanje, razvoj potencijala omladine BiH, što će se u budućnosti pokazati kao jednim ispravnim korakom u tadašnjem periodu. Punih četrnaest godina naša organizacija pruža priliku brojnim generacijama da ostvare svoje snove – od najmanjih, do onih koji bivaju prekretница u njihovim životima. Izostanak hrabrosti, entuzijazma, motivacije i finansijskog aspekta za stipendiste Fondacije HASTOR je davno prošlo vrijeme. Hraneći ambicije svojih stipendista, Fondacija im pomaže da se obrazuju, napreduju usvajajući nova znanja, vještine i sposobnosti. Pomaže im u izgradnji puta ka ličnom uspjehu, koji će prerasti u kolektivni u porodici kakva je Fondacija HASTOR. Nekada besperspektivno društvo je vremenom postalo bogatije za veliki broj inženjera, inovatora, sportista, filantropa, muzičara, a prije svega, postalo je bogatije za veliki broj inicijatora promjena, ugledajući se na primjer u svojoj porodici – u Fondaciji. Usadujući velikobrojne etičke vrijednosti svojim stipendistima, pružajući im nesebičnu ljubav i podršku, Fondacija je pomogla u izgradnji njihovih ličnosti u volontere, altruiste i, iznad svega, u ljudе pune empatije. Kakav utjecaj na bosanskohercegovačko, ili bilo koje društvo u cjelini može imati grupa obrazovanih, sposobnih, udruženih, jer je zajedništvo osnov funkcionisanja kolektiva Fondacije HASTOR, i svakako, grupa ljudi spremna i sposobna suočiti se s potencijalnim preprekama, jer je sve to ono za šta su godinama pripremani u svojoj porodici? Takva grupa djeluje pozitivno već godinama. Punih četrnaest godina. Punih četrnaest godina Fondacija HASTOR velikom broju mladih ljudi ulijeva povjerenje i osjećaj sigurnosti – da neko na njih misli, da neko o njima brine i da u svakom svom podvigu imaju oslonac i ruku podrške. Iz osjećaja sigurnosti proizlaze motivacija, hrabrost i odlučnost za činjenje novih koraka, značajnih za pojedinca, a u konačnici i za zajednicu. Danas, zahvaljujući postojanju i djelovanju Fondacije HASTOR,

mladina ima mogućnost istupiti korak dalje, izdvojiti se iz mase i, vodeći se primjerom pokretača Fondacije, stvoriti velike stvari za naš kolektiv i društvo u cjelini.

Svi iznad navedeni argumenti predstavljaju jedan od indikatora činjenice da postoje mnogi ljudi koji cijene prave vrijednosti, bilo da je riječ o moralnim ili obrazovnim. Budimo okruženi takvim ljudima. Budimo primjer generacijama mlađim od nas kako se zajedničkim snagama, posjedujući istinske vrijednosti, postigu ciljevi i ostvaruje uspjeh. Budimo inicijatori promjena. Djelujmo kroz uvjerenje da obrazovanje zaista predstavlja izbor pobjednika, kako to mi u Fondaciji volimo naglasiti i naglašavamo dugi niz godina.

Zbog svega pomenutog, ne može nam biti svejedno kada je riječ o mladim ljudskim sudbinama, bilo da ih je četiri, sedam, deset, hiljada sedamsto devedeset osam ili da su u pitanju četiri. Ne smije nam biti svejedno.

Maida Husnić,
Fakultet humanističkih
nauka Univerziteta „Džemal
Bijedić“ u Mostaru

Ena Bešo,
Fakultet strojarstva,
računarstva i elektrotehnike
Sveučilišta u Mostaru

14 godina, hiljade pozitivnih priča, jedna poveznica- **FONDACIJA HASTOR**

Fondacija HASTOR trenutno broji 2059 stipendista. Možda to vruči kao jedan običan broj, ali predstavlja mnogo više. Onaj ko je ujelom Fondacije, svjestan je šta 2059 zapravo predstavlja. Kada sam postala stipendista, očekivala sam da će mi Fondacija pružiti mnogo, ali sam dobila i više od očekivanog. Pored toga što pružaju finansijsku pomoć, stipendistima su pružili i značajan broj novih iskustava. Svaki volonterski sastanak za nas stipendiste, bez obzira na to da li smo učenici ili studenti, predstavlja pozitivnu priču koje ćemo se sigurno kasnije rado sjećati. Vjerujem da jedan čovjek ne može ni zamisliti šta se sve krije u 300 000 volonterskih sati u godinama iza nas. Svaka obrađena tema kao rezultat daje pouku koju će većina nas nositi kroz život.

Iz svakog razgovora među stipendistima i podijeljenog iskustva se, također, može naučiti nešto. Pored lekcija koje smonaučili, Fondacija nam je omogućila da se povežemo sa svojim vršnjacima širom Bosne i Hercegovine i ste knemo prijateljstva od kojih će većina, vjerujem, opstatи cijeli život. Fondacija HASTOR nam pruža mnogo prilika, te svaku priliku trebamo iskoristiti i ustrajnim zalaganjem i trudom izgraditi svoju ličnost i na najbolji mogući način doći do stepena vlastite sposobnosti. Iz ovoga možemo vidjeti da 2059, kao što sam rekla, nije samo običan broj. Taj broj predstavlja 2059 osoba za koje sa ponosom mogu reći da su dio ove velike porodice. Predstavlja 2059 nasmijanih lica, lica na kojima se javlja osmijeh svaki put kada steknu neko novo iskustvo i dobiju novu crtu koja gradi njihovu ličnost zahvaljujući Fondaciji. Predstavlja 2059 ambicioznih osoba koje će sutra postati veliki ljudi, uspješni ljudi. Predstavlja 2059 zadovoljnih porodica kojima Fondacija pruža finansijsku podršku, ali i usmjerava njihovu djecu ka ispravnom. U ovih 14 godina, dok je ulagala u samouzgradnju, Fondacija je ulagala i u izgradnju svojih stipendista, svakoga ponaosob. Svaka od ovih godina je iznjedrila veliki broj pozitivnih priča zbog kojih je Fondacija danas ono što jeste. Zbog svega navedenog svako od nas duguje veliku zahvalnost Fondaciji, zbog onoga što jesmo i onoga što ćemo tek postati. Za svaki humani gest, za svaku lekciju, za svako iskustvo, za svih 441 504 000 sekundi u proteklih 14 godina, zaslužili ste 441 504 000 puta hvala.

Maida Hadžić

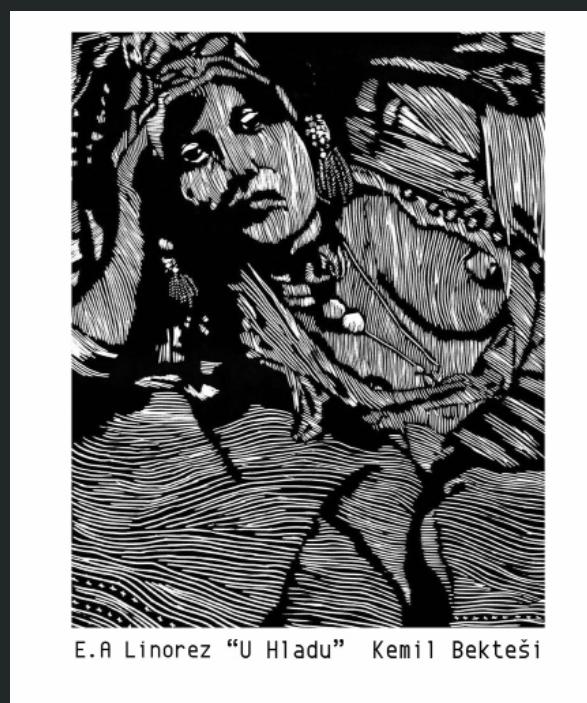
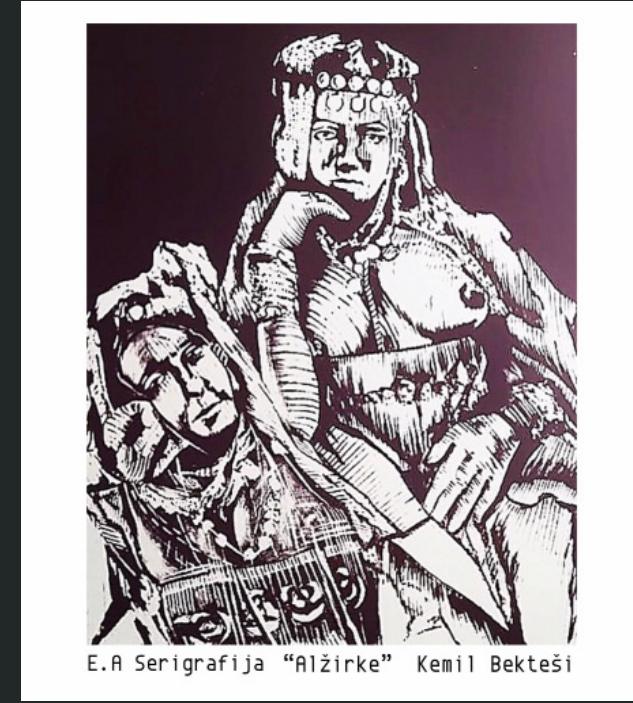
Dašak umjetnosti u doba pandemije: Online izložba „Grafički listovi slikara“

Online izložba "Grafički listovi slikara" predstavlja prvomajski dar studenata II., III i IV godine, svima kojima je, u ovim neobičnim vremenima koja su nas zadesila, umjetnost potrebna kako bi pomogla da prevladamo svakodnevnici i na trenutak vratimo sjećanje na dane kada nam je bilo dostupno da nas obuzme aura umjetničkih djela, što se danas čini kao nedostizan luksuz. S tim ciljem, studenti Odsjeka slikarstvo, među kojima su i stipendisti Fondacije Hastor Ana Milijević i Kemil Bekteši, odlučili su da svijetu koji se preko noći promijenio, bar nakratko, stvore privid normalnog, nekadašnjeg života.

Naša stipendistica Ana Milijević online izložbu „Grafički listovi slikara“ opisuje sljedećim riječima:

„Na izložbi će biti prikazana djela nastala u različitim grafičkim tehnikama, visokog i dubokog tiska. Osnovna razlika među njima jeste u postupku tiskanja i pripremi grafičkih matrica.“

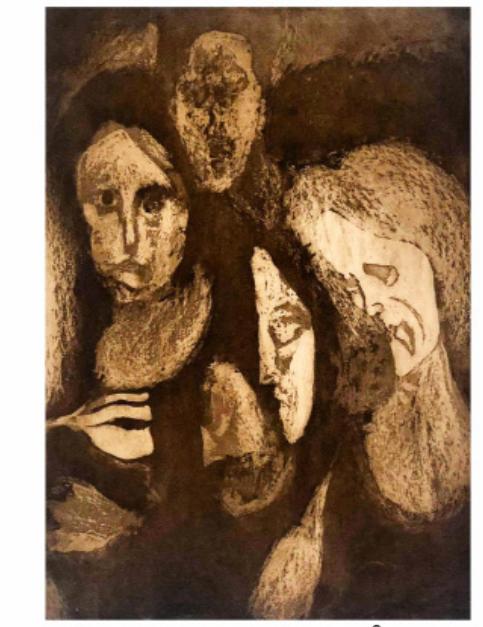
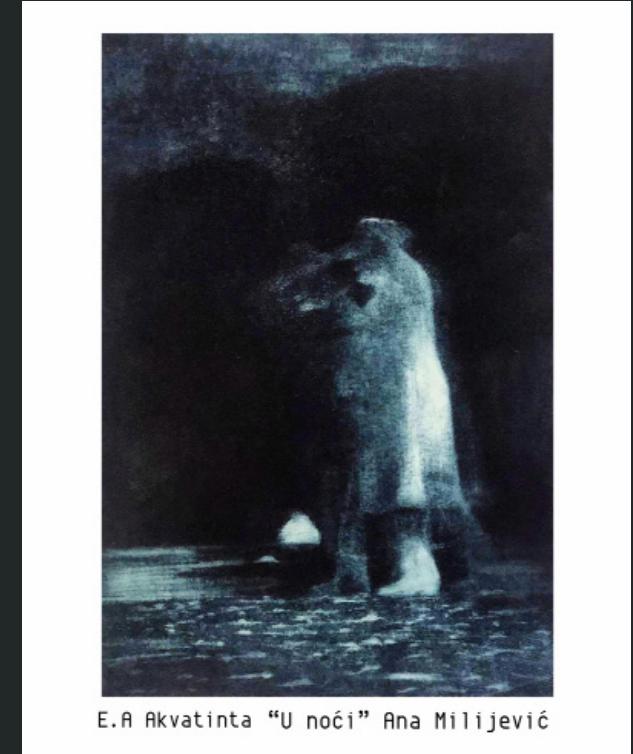
Za buduće slikare, prilagoditi se ovom načinu rada, bio je izazov koji smo rado prihvatili. Umjesto nanošenja boje kako

smo prethodno navikli, na platno, drvo ili druge nosioce koji su nam omogućili da intervenišemo direktno, ovog puta, nanosili smo je na matrice, koje je prethodno potrebno pripremiti koristivši se različitim grafičkim tehnikama, kreiravši duboku ili ispupčenu površinu. Sve više, bili smo povezani sa novim svijetom grafike, koji nam se na početku činio stran. Ispitujući i pomjerajući njegove granice kreirali smo djela, unutar kojih smo se trudili razmišljati poput grafičara, no unoseći naše prethodno slikarsko iskustvo.

Ukoliko bismo opisali slikarstvo jednom riječju, vjerovatno bi prva asocijacija bila boja. Za grafiku bi to bila linija. Mislim da iza nas treba ostati ovakva stroga podjela, koja nas odvlači od kreacije, te nam stvara okove čiji smo robovi, zarobljeni unutar jednog načina kreiranja umjetnosti. Smatrujući da je pojam umjetnosti isuviše širok, nikad dovoljno istražen, nismo dopustili daje posmatramo otvorivši samo jedna vrata, vrata slikarstva. Naš pogled je sada osvježen, a umjetnost je otvorena za još jedan beskraj mogućnosti.“

Ana Milijević

E.A Akvatinta
Ana
Milijević
“Ne volim tugu, čini me zlim.
Zato se zavaravam bijesom”

Grafičke sa izložbe "Grafički otisci slikara"

ERASMUS ISKUSTVA NAŠIH STIPENDISTA

Nejlino ERASMUS iskustvo: San Sebastian

Kao nastavak mog članka prethodnog mjeseca na temu muzike u Španiji, ovaj put ću pisati o mom iskustvu od prije nekoliko mjeseci, iskustvu u jednom gradiću na samom sjeveru države: San Sebastian-u.

San Sebastian („Sveti Sebastian“), grad u autonomnoj pokrajini Pais Vasque (Država Bask), iako geografskom veličinom mali, poznat je zbog događaja kao što je San Sebastian International Film Festival, kao i zbog činjenice da velika imena klasične muzike nastupaju u predivnom koncertnom auditorijumu i kongresnoj sali, Kursaal.

Ideja za posjetu San Sebastiju je došla naglo; slučajno sam vidjela reklamu da u tom gradu nastupa jedna od najvećih pijanistkinja koja je ikad djelovala i djeluje još uvijek: Marta Argerich. Davala je jedan od svojih vjerovatno posljednjih koncerata u karijeri, baš u Španiji. Prilika da je vidimo je bila jedinstvena. Nas četvero prijatelja smo kupili ulaznice i krenuli planirati dvodnevni put ka sjeveru! S obzirom da je jedan od prijatelja iz Francuske na studij došao autom, imali smo mogućnost da na put krenemo tako. Trebalo nam je skoro 11 sati u jednom pravcu, a usput smo svratili u jedno malo mjesto koje mi je privuklo pažnju zbog

koja me podsjećala na arapski stil (što je, u suprotnosti od juga, potpuno neobično za sjever države) pod imenom Sahagun. Jedva smo ušli, a još teže izašli kroz uske uličice tog mjesta, ali smo uspjeli naći tradicionalnu kafanicu i popiti možda i najljepšu kafu koju sam ikada probala u Španiji. Prošli smo i kroz jedan dio planinskog vijenca Pirineja, prirodnu „granicu“ između Španije i Francuske, koji naprsto oduzima dah. Interesantno je da smo prošli kroz čak sedam različitih provincija od Vigo do San Sebastiana, i u svakom je vremenska prognoza bila toliko drugačija od one prethodne, da je sve to izgledalo skoro pa filmski! U jednom momentu otvarate sve prozore u autu, žalite što ste krenuli u hlačama, a ne nečemu kraćem, a za nekoliko minuta se polahko oblačite, ni manje ni više nego u zimsku jaknu u kojoj ste i krenuli iz Galicije.

Kada smo ušli u pokrajinu u kojoj je i bio San Sebastian, ono što mi je ostalo u sjećanju kao izuzetno interesantno je priča koju mi je prijatelj pričao dok je vozio, o baskijskom jeziku koji se u toj pokrajini govor, egiji koja se prostire na najzapadnijim Pirenejima

Aminovo ERASMUS iskustvo:

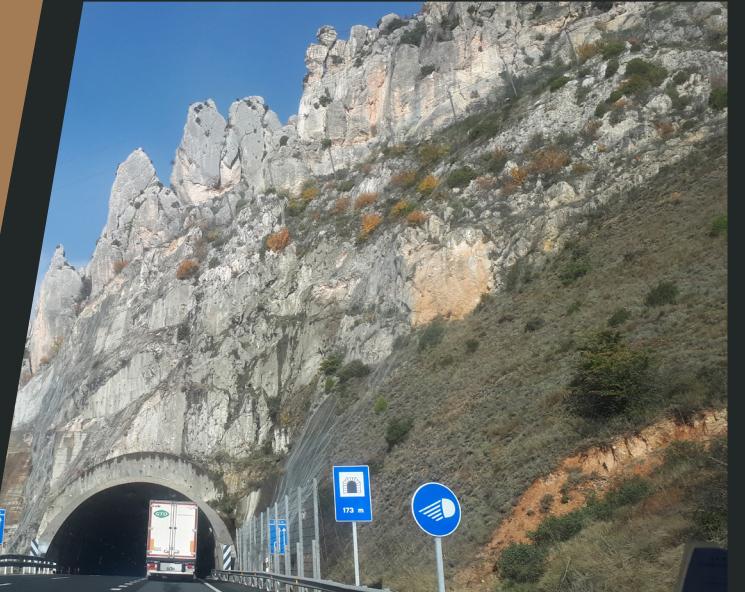
Isto mjesto, drugi ja – dvije godine poslije

U prethodnom izdanju biltena pisao sam o svom ponovnom dolasku u Veliku Britaniju nakon nešto više od dve godine i navikavanju na sve novo, a već poznato oko sebe. Svi studenti koji su već prošli Erasmus program znaju koliko ovo iskustvo znači u razvijanju vlastite ličnosti, širenju vidika i napuštanju svoje „zone komfogra“. Sada, pet mjeseci nakon mog dolaska, kada se i ova razmjena približava kraju, mogu reći da sam ovaj put mnogo više učio o sebi, nego o mjestu, gradu ili ljudima gdje sam živio. S obzirom na to da se zbog trenutne situacije u kojoj se svijet iznenada našao mnogo stvari nije desilo,

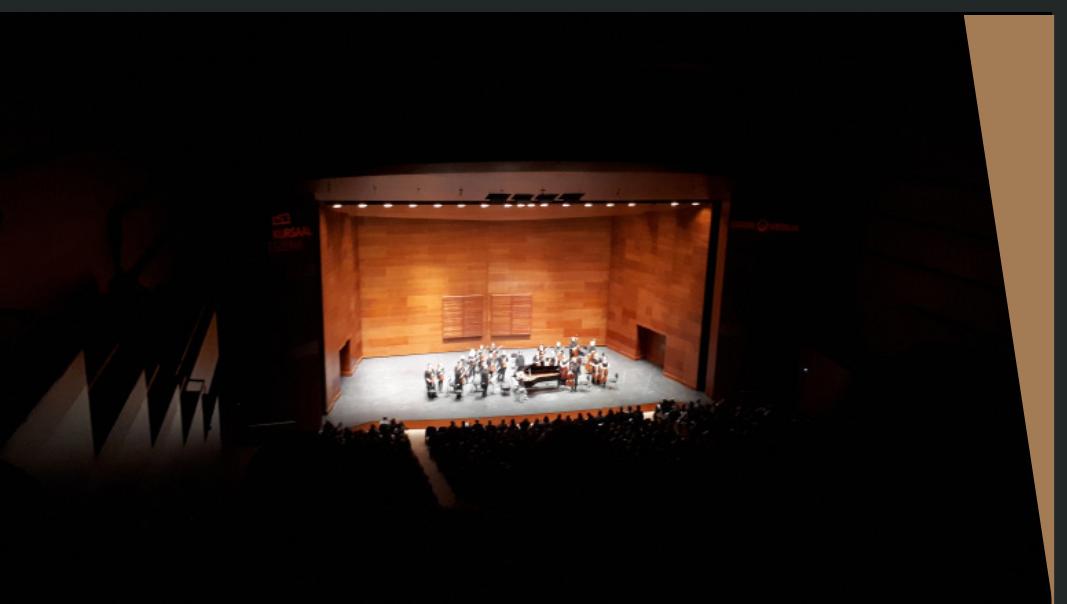
ja sam odlučio pisati o prethodnom iskustvu i na neki način povući paralele sa sadašnjim periodom, te izvući lekcije koje su meni bile od velike koristi, pa se iskreno nadam da će se i neko drugi okoristiti.

U septembru 2017. godine bio sam jedini student iz Bosne i Hercegovine koji prvi put nakon potpisivanja ugovora o saradnji dolazi na Univerzitet u Glasgowu. U ovoj činjenici sam našao neki poseban motiv i želja da prihvatom taj izazov je bila jako velika. Za mnoge možda i previše avanturistički, ali ja sam odlučio da spakujem kofere i krenem u ovaj daleki, nepoznati grad sa samo jednom rezervisanom noći u hostelu, a poslije ćemo, kako mi to volimo reći, vidjeti šta će biti. Tmurna nedjelja s tipičnim britanskim vremenom me je, to moram priznati, malo poljuljala, ali novi dan uvijek znači novi izazov. Tog ponedjeljka sam se probudio i sebi rekao: „Sada ideš na Univerzitet i naći ćeš sebi odličan smještaj, uredu?“

U grad smo stigli na samo 15 minuta pred početak koncerta, umorni i gladni, ali kada je večer počela, zaboravili smo na sve to. Ovakva iskustva za nas su važna, jer čuti uživo takve boje zvuka, nemoguće je preko tehnologije. Nama otvara nova iskustva, nove ideje, koje sa sobom nosimo kasnije i gradimo u svom izražaju. U Martinom sviranju se čuje ono što nigdje prije nisam čula u toj mjeri: godine i godine

iskustva i zrelosti. Marta je počela nastupati sa 6 godina, a sada ima 78 godina. Iako nismo stigli obići grad u kojem se koncert održavao, ovo iskustvo ostalo mi je kao jedno od najljepših na mom Erasmusu, i znam da će ga se uvijek rado sjećati. Mnogo smo naučili i tako „usput“, u autu, a svi mi smo se još više zblžili. Anegdote koje su nas pratile sve vrijeme, i sada mi izmame osmijeh na licu.

Nejla Komar

Treba mi nekoliko sati da sve procesiram, teško mi je shvatiti da se negdje ovako daleko, gdje nikada prije nisam kročio, može sve tako brzo i „jednostavno“ posložiti, tako da ona moja odluka od jutros kad sam napuštao hostel zapravo i nije bila previše ambiciozna. Nakon što sam se vratio u hostel da preuzmem svoj prtljag, uzeo sam kafu i sjeo da razmislim.

I tu dolazi prva lekcija.

I zaista, našao sam mnogo više od toga. Slučajno (mada ne znam koliko je to moguće reći za ovu priliku) na jednoj od više službi za smještaj studenata, nakon dosta negativnih odgovora, upoznajem Danija, Brazilca za kojeg ne očekujem da uopće zna gdje je naša mala država, a on mi sa velikim osmijehom kaže da mu je mnogo žao što, kada je prije par godina bio u Bosni i Hercegovini, nije skočio sa Starog mosta u Mostaru. Molim?! U mom Mostaru? Jedva mogu povjerovati šta mi se dešava, idemo na ručak, pričamo o svemu i onako usput se dogovaramo da sada već zajedno tražimo smještaj, koji nalazimo jako brzo zahvaljujući njegovoj kolegici sa programa, Agati iz Italije, koja isto tako „slučajno“ upoznaje Talijana koji se naravno, kada je drugi Talijan u pitanju, može za sve pobrinuti.

Odlučnost.

Dovoljno puta nakon ovog događaja u životu sam shvatio da ako nešto želim dovoljno jako i ako sam u svojoj glavi čist i odlučan da to postignem, gotovo ništa nije nemoguće. Ako imate pravi cilj u koji vjerujete i za koji ste spremni uložiti šta god je potrebno, istrajte na tom putu jer će se samo tako i one kockice koje vi sami možda ne možete pomjeriti, posložiti na način da vi dostignite svoj cilj.

Ovi ljudi i još par fantastičnih osoba obilježili su moj prvi Erasmus i ostavili neizbrisiv trag u mom životu. Kod njih sam bio u Berlinu, Barceloni, Beču, a oni su sa mnom dočekali bajram u mojoj porodičnoj kući u Hercegovini i odatle ponijeli nezaboravno iskustvo, tako da s velikim ponosom kažem da su oni i danas jedni od mojih najbližih prijatelja.

Zahvaljujući njima sam, kada sam ponovo avanturistički odlučio da dođem bez rezervisanog smještaja, prvu noć u Glasgowu dobio stan u kojem boravim i danas i koji ću uskoro, opravdano tužan, napustiti i vratiti se svojoj kući. I to je druga lekcija.

Na kraju,

Ljudi.

Ljudi su najvažniji resurs koji čovjek u životu može imati i s pravim ljudima oko sebe svaka ideja i svaka odluka mogu postati ostvarive. Čuvajte prave i iskrene ljude koji vas okružuju, brinite se za njih i održavajte kontakt jer to može značiti nevjerojatne stvari. Apsolutno je nebitno koliko novca sam posjedovao u nekim momentima života, jer sam se uvijek osjećao kao bogat čovjek zahvaljujući ovim prijateljstvima i vezama širom svijeta.

univerzalna poruka koja nikome nije ništa novo, ali o kojoj vrijedi razmišljati i imati je u glavi, jeste da se dobro dobrom vraća. Pomoći, udjeljeliti, dati savjet ili „pogurati“ nekoga kada vidimo da je to potrebno, za tu osobu može značiti cijeli svijet, a za vas dobro koje će se sigurno, ali sigurno vratiti onda kada najmanje očekujete, a kada je možda i najpotrebnije.

DJELIĆ LEJLINOG ISKUSTVA SA STUDIJA U CAMBRIDGE-U

Historijske znamenitosti Cambridge-a

Muzej Fitzwilliam je muzej umjetnosti i stara pri Univerzitetu u Cambridgeu. Osnovan je 1816. godine velikom umjetničkom donacijom Viskonta Fitzwilliama iz Merriona, bivšeg predsjednika koledža Trinity Hall, koji je osjećao da univerzitetu nedostaje vlastiti muzej, ne samo za prikaz umjetničkih djela, već i za prostor za biblioteku i čitaonicu. Danas ovaj muzej predstavlja jednu od najljepših građevina i jednu od najbogatijih galerija u cijeloj Britaniji, te čini jednu od najboljih i najraznovrsnijih zbirki antikviteta i moderne umjetnosti u zapadnoj Evropi. Nalazi se u ulici Trumpington, nasuprot ulici Fitzwilliam u središnjem dijelu Cambridgea. S više od pola miliona predmeta i umjetnina u svojim zbirkama, izložbe u muzeju istražuju svjetsku historiju i umjetnost od antike do danas. Blago muzeja uključuju umjetnине Moneta, Picassa, Rubensa, Vincenta van Gogha, Rembrandta, Cézannea, Van Dycka i Canaletta. Pored toga, u vlasništvu Fitzwilliama danas se nalaze i neke od

najboljih zbirki slika, crteža i printova u Britaniji, te značajne zbirke azijske umjetnosti, srednjovjekovne osvijetljene rukopise i izvanredne zbirke primjenjene umjetnosti, keramike, porculana i srednjovjekovnih kovanica.

Most uzdaha u Cambridgeu pokriveni je most na poznatom St. John's Collegeu. Sagrađen je 1831. godine preko rijeke Cam. Arhitekt je bio Henry Hutchinson. Ime je dobio po mostu uzdaha u Veneciji, iako imaju malo arhitektonskih sličnosti, pored činjenice da su natkriveni.

Matematički most popularno je imenovanog mosta na jugozapadu Cambridgea koji spaja stari i novi dio mog Queens' Collegea. Službeno mu je ime jednostavno Drveni most. Most je dizajnirao William Etheridge, a sagradio ga je James Essex 1749. godine. Obnovljen je u dva navrata, 1866. i 1905., ali je zadržao isti cjelokupni dizajn. Iako se čini da je luk, u cijelosti je sastavljen od ravnog drveta izgrađenog po neobičnom, sofisticiranom inžinjerskom dizajnu, otuda i naziv Matematički most. Popularni mit je da je most dizajnirao i sagradio Sir Isaac Newton, bez upotrebe matica ili vijaka. Postoje razne priče kako su studenti pokušali razdvojiti most i ponovo ga sastaviti, ali nisu uspjeli razraditi kako držati strukturu i morali su pribjeći dodavanju vijaka. Ipak, ova priča nikad nije potvrđena i ostaje jedan od najpoznatijih mitova Cambridgea.

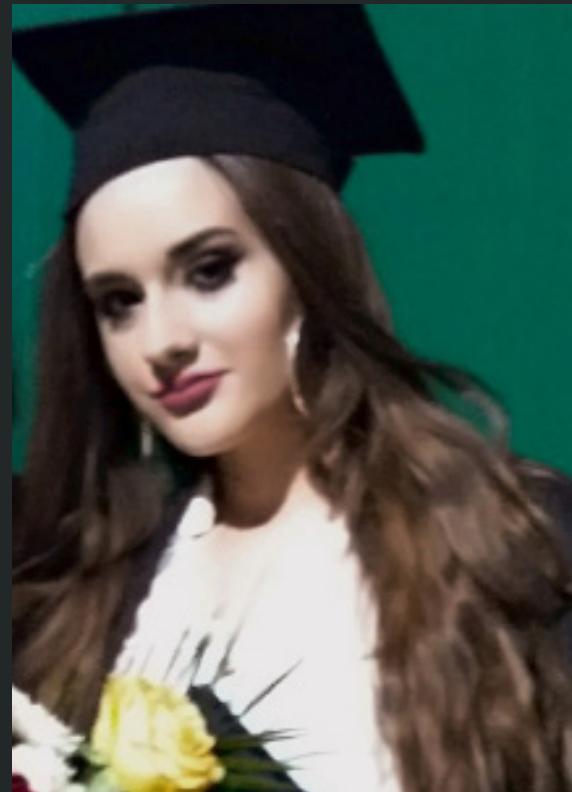
Ovaj most predstavlja jednu od glavnih turističkih atrakcija Cambridgea, a kraljica Viktorija ga je navodno voljela više od bilo kojeg drugog mjesta u gradu. Zanimljiva je činjenica da se pored ovog mosta snimala poznata scena bala u filmu The Theory of Everything o životu jednog od najpoznatijih studenata Cambridgea, teorijskog fizičara Stephena Hawkinga.

Fondacija Hastor već dugi niz godina njeguje brojne vrijednosti unutar svoje zajednice. Naši stipendisti su ambiciozni, poduzetni i nadasve uspješni ljudi. Naša porodica se uistinu može pohvaliti velikim brojem stipendista koji ostvaruju zapažene rezultate na polju obrazovanja i nauke. Međutim, pored toga, tim Fondacije čine mlađi ljudi koji doprinose radu Fondacije, unapređujući ga svojim znanjem i vještinama, ali i svojom posvećenošću volonterskom radu u okviru Fondacije. U nastavku donosimo priču o stipendistkinji mjeseca Amini Vatreš, koja se može pohvaliti svim ranije navedenim vrijednostima.

Amina je rođena u Sarajevu, gdje završava osnovnu i srednju školu, s najboljim ocjenama i brojnim titulama. S obzirom na to da je već u osnovnoj školi razvila veliku ljubav prema čitanju i povezanost s knjigama, istakla se na brojnim takmičenjima u okviru osnovnoškolskog obrazovanja. Nakon osnovne škole upisuje Drugu gimnaziju, koju završava 2015. godine na jezičkom usmjerenu. Važno je naglasiti kako su jezici jedna od njenih najvećih ljubavi, uz njen profesionalno usmjerjenje i čitanje knjiga.

Godine 2015. nastavlja formalno obrazovanje upisavši Fakultet političkih nauka u Sarajevu na Odsjeku za komunikologiju. Po završetku prvog ciklusa studija, 2018. godine, shodno ostvarenom prosjeku ocjena, kao najboljoj studentici na odsjeku, uručeno joj je priznanje Srebrena značka Univerziteta u Sarajevu. Drugi ciklus studija je, također, odlučila nastaviti na Odsjeku za komunikologiju Fakulteta političkih nauka, gdje je trenutno na posljednjoj godini studija i radi na izradi master teze. Na drugom ciklusu studija je ostvarila prosjek ocjena 9.8, shodno čemu bi joj po završetku tekuće akademske godine trebalo biti uručeno priznanje Zlatna značka Univerziteta u Sarajevu. O Amininim ambicijama i poduzetnosti govore brojnjaktivnosti koje je obavljala u toku studija, a koje uključuju obravljanje prakse na RTV BiH, te tromjesečne prakse u Centru za istraživačko novinarstvo. Također, angažirana je i u Institutu za društvena istraživanja Fakulteta političkih nauka, gdje radi na realizaciji naučnoistraživačkih projekata i organizaciji stručnih konferencija. U okviru studija je učestovala na mnogobrojnim takmičenjima, od kojih, kao nama najdraže, izdvajamo prvo mjesto za najbolji tekst u okviru radionice „Medijska i informacijska pismenost u Bosni i Hercegovini u funkciji kritičkog mišljenja i zagovaranja mlađih“, te nagradu za jedan od najbolja tri teksta na takmičenju „Naši glasovi kroz pisanu riječ“, koji je tematski orientisan ka zagovaranju prava osoba s invaliditetom.

Naime, govoreći o prvoj nagradi za najbolji tekst u okviru prethodno pomenutog takmičenja, Amini je kao inspiracija poslužila dugogodišnja stipendistkinja Fondacije Hastor Alma Mujanović.

Posebnu zainteresiranost Amina pokazuje kada je riječ o izučavanju utjecaja medija na društveni realitet, čime se bavi integrativna sociološko-komunikološka disciplina – sociologija medija i tema njene master teze pripada upravo ovoj naučnoj oblasti. Govoreći o planovima za budućnost, njene ambicije usmjene su ka pisanju stručnih

Stavljujući mladu, ambicioznu individuu u fokus svog društveno odgovornog djelovanja i dajući joj priliku da ispolji svoje afinitete unutar različitih društvenih domena, Fondacija Hastor iz godine u godinu afirmira svoju dugoročnu misiju orientiranu ka sveopćem društvenom progresu temeljenom na kvalitetnom obrazovanju.

Mišljenja sam da je elementarni zadatak nas, njenih stipendista, da svojim postignućima i filantropskim djelovanjem konzistentno potvrđujemo suštinu onoga što zapravo reflektira slogan Fondacije Hastor da obrazovanje, kao najznačajniji i najdugotrajniji proces u životu svakog čovjeka, zaista i jeste izbor pobjednika.

Istakla bih da je članstvo u okviru Fondacije Hastor ubitnome pozitivno utjecalo na izgradnju moje ličnosti.

Nesebična podrška i stabilan oslonac, koji sam kao stipendistkinja dobila još prije 13 godina, orientirali su moje razmišljanje, ponašanje, ali i ambicije ka težnji da uvijek i u svemu budem najbolja verzija sebe, ne postavljajući si pri tome limite ni u čemu što radim niti čemu težim.

Rekla bih da smo Fondacija i ja, kroz proteklih trinaest godina koliko sam njenim dijelom, rasle zajedno. Prateći i podržavajući moje formalno obrazovanje, moje uspjehe i moj napredak uopće, od školske klupe pa sve do fakultetske katedre, ostavila je snažan pečat na sve ono što ja danas jesam.

naučnih radova, kao i ka upisu na doktorski studij iz oblasti komunikoloških nauka.

Aktivizam, spremnost na rad, marljivost, entuzijazam i pozitivan duh, Amina je pokazala i kroz volonterske aktivnosti u okviru svoga djelovanja unutar Fondacije Hastor, čijim je članom već trinaest godina. Uz volonterske sastanke s mlađim stipendistima Fondacije, Amina je članom redakcijskog tima već dugi niz godina, gdje je trenutno angažirana kao urednica na poslovima u vezi s uređivanjem web-stranice i redovnog mjesečnog biltena. O njenim sposobnostima i preduzimljivosti govori i činjenica da je u okviru Fondacije bila

angažirana kao lektorica knjige učitelja Rame Hastora, zajedno sa svojim kolegicama i kolegama.

Imajući u vidu sve navedeno i poznavajući Aminu godinama unazad, ne preostaje nam ništa nego da joj se iskreno i od srca zahvalimo na njenoj predanosti i angažiranosti unutar Fondacije, te da joj poželimo mnogo uspjeha kada je riječ o njenim ambicioznim i smjelim planovima za budućnost, za koje ne sumnjamo da će jednog dana biti ostvareni!

Maida Husnić

STVORITE ODGOVARAJUĆI

AMBIJENT

KOJI ĆE VAŠ MOZAK
PERCIPIRATI KAO RADNU
ATMOSFERU ZA UČENJE.

Razmatrajući funkcioniranje mozga sa psihološkog aspekta, od izrazitog se značaja čini istaći činjenicu da naš možak svoju elementarnu funkciju ubitnomo temelji na stvaranju asocijativno-kognitivnih relacija na bazi kojih i djeluje. Stoga principi psihologije učenja nedvosmisleno sugeriraju potrebu da se atmosfera, neposredno pripoji konačnog pristupanja fazi učenja, na izvjestan način pripremi kako bi kompleksni mehanizmi možga bili sposobljeni za procesiranje novih informacija i podataka, njihovo kontekstualiziranje, ali i činjenje svojevrsnih kognitivnih veza među novousvojenim i prethodno stečenim znanjima. Naš možak povjesno pravi asocijativne veze koje determiniraju način njegovog djelovanja u različitim situacijama i kontekstima. Naime, aplikirajući eksplizirani obrazac pripreme možga na online način učenja, nužnim se čini stvoriti ambijent za učenje koji naš možak percipira idealnim mjestom za svoje funkcioniranje.

Uvažavajući prethodno navedeno, nikada ne trebamo učiti na krevetu (budući da naš možak krevet asocijativno povezuje s prethodnim iskustvom i percipira ga kao mjesto za odmor/spavanje), već na radnom stolu ili nekom drugom mjestu koje smo prethodno odredili kao vlastiti kutak za učenje. U uslovima pripreme za online polaganje ispita potrebno je imati svojevrsne „okidače“ koji će naš možak pripremiti na radnu atmosferu. To čak može biti i uobičajeno postavljanje alarma budući da se sam zvuk alarma pokazao efektivnim faktorom postizanja radne, produktivne atmosfere. Asocijacije koje će utjecati na to da vaš možak pripremite za radnu atmosferu mogu biti personalizirane, odnosno prilagođene vlastitim navikama i prethodno usvojenim pripremama i metodama učenja.

IZAĐITE IZ

„SVAKI DAN JE ISTI“

**PARADIGME/ POSTAVITE
SPECIFIČAN ZADATAK
ZA SVAKI NOVI DAN**

U trenutnim uslovima veoma je bitno da izađete iz „svaki dan je isti“ paradigme funkcioniranja. To veoma učinkovito možete uraditi diferenciranjem rada na različitim zadacima, pa čak i predmetima, drugim riječima-njihovom selekcijom i raspoređivanjem za različite dane. Ovaj proces će na kraju rezultirati povećanjem vaše motiviranosti, pa i same odgovornosti u uslovima u kojima je teže biti kontrolor vlastitog napretka u učenju i spremanju ispita.

**POČNITE S
UČENJEM**

RANIJE!

Brojne studije iz domena psihologije i efektivnosti učenja impliciraju zaključak da se vrhunac naše produktivnosti ispoljava u period od 10 do 11 sati ujutro. Stoga se svakako preporučuje da ujutro ustanemo što je ranije moguće i to ne samo da bismo iskoristili prethodno pomenuti period vrhunca produktivnosti, već možda i značajnije, iz razloga što način na koji se probudio zapravo determinira naše raspoloženje i produktivnost u nastavku dana. Ukoliko ustanemo u podne ili čak kasnije, pospani i razdražljivi, to će se svakako ubitnomo odraziti i na našu radnu i kognitivnu sposobnost tokom cijelog dana.

KOMUNICIRAJTE

KONZISTENTNO PRATITE VLASTITI

NAPREDAK

U UČENJU! BUDITE KONTROLOR SVOG USPJEHA!

U uslovima spremanja online ispita i shodno nemogućnosti pristupovanja „in class“ predavanjima, umnogome je teže osjetiti napredak u procesu usvajanja novog znanja. Stoga se efektivnim činim napraviti personalizirani dnevni plan učenja i spremanja različitih ispita pomoću kojeg biste bili u mogućnosti pratiti svoj uspjeh u savladavanju predviđenog gradiva i to na dnevnoj osnovi. Postepeno planiranje koje je orientirano ka dostizanju finalnog cilja pozitivno se reflektira na dvije dimenzije:

1. Vaš napredak će postati mjerljiv.
2. Praćenje uspjeha u učenju na dnevnoj bazi doprinijet će vlastitom osjećaju postignuća, podizanju vašeg samopouzdanja, pa posljedično i povećanju motivacije za učenje. To se svakako odražava i na vaše mentalno zdravlje u cjelini budući da, shod-

**IZVRŠAVAJTE
ZADATKE
NEPOSREDNO
NAKON ONLINE
PREDAVANJA**

Interakcija s predmetnim profesorima, ali i kolegama jedan je od krucijalnih aspekta dobre pripreme za polaganje predstojećih ispita. Studenti se nerijetko osjećaju demotivisano, pa i usamljeno, te im je stoga bitan osjećaj „pripadanja“ grupi ljudi s kojom dijele slične obaveze i zadatke. Komunikacija s kolegama može vam pomoći da potpunite eventualne nedostatke u svom učenju, odnosno u nadoknadi propuštenog gradiva za koje možda niste bili znali da je bitno za pripremanje određenog ispita. Također je bitno da se ne ustručavate postavljati bilo kakva pitanja. Iskoristite sve mogućnosti i benefite interakcije u okviru online platformi za učenje.

Amina Vatreš

Pravila ijekavskog izgovora

Nekadašnji jat (ě) u ijekavskim govorima, koji su osnova bosanskoga standardnog jezika, ima refleks ije/je/e/i (svijet/svjetovi/mreža/video). Refleks jata ovisan je o dužini sloga: u dugim slogovima po pravilu se nalazi ije, a u kratim je (e i i). S tim u vezi, u Pravopisu bosanskog jezika postoje jasno određena pravila o pisanju refleksa jata. S obzirom na to da u svakodnevnicima viđamo brojne primjere nepravilno izvršenih alternacija ije/je/e/i i samog pisanja refleksa jata, u nastavku donosimo neka od pravila koja se vezuju za najčešće greške koje se uočavaju.

IJE od jata

1 U kratkim slogovima alternanta e dolazi umjesto alternante je iza suglasničke skupine u kojoj je posljednji sluglasnik r: bregovi (umjesto brjegovi), crepovi (umjesto crjepovi), crepić (umjesto crjepić), napredan (umjesto naprjedan), ždrebeta (umjesto ždrjebeta) itd.

2 Alternante je i e naporedne su u sljedećim riječima: mrjestilište/mrestilište, pomodrjeti/pomodreti pomodrjela/pomodrela.

3 Ako suglasnik koji je ispred glasa r pripada prefiksu, dolazi alternanta je, a ne e: odrješit, odrješenje, protivrječnost, protivrječiti, razrjeđivati, razrjeđivanje, razrješavati, razrješenje itd.

JE ili E umjesto IJE

1 Kraćenje dugog sloga, tj. je (ili e) umjesto ije, imamo u promjeni nejednakosložnih imenica: bijeg – bjegovi, bijes – bjesovi, cvijet – cvjetovi, korijen – korjenovi, svijet – svjetovi, vijek – vjekovi.

Glasovi n i l u vezi s glasom j (od je) daju nj i lj: snijeg – snjegovi, lijevak – ljevkovi, žlijeb – žljebovi. Također, pravilno je: dijete – djeteta, tijelo – tjelesa.

1 Kraćenje sloga u osnovi se javlja kada se naglasak prenese na tvorbeni morfem izvedenice:

- a) u nesvršenim glagolima na -ava(ti), -iva(ti) izvedenim od svršenih: obavijestiti – obavještavati, spriječiti- sprečavati, dodjeliti – dodjeljivati, istrijebiti – istrebljivati, ocijeniti – ocjenjivati, pobijediti – pobjeđivati, rascijepiti – rascjepljivati, primijeniti – primjenjivati i sl.
- b) u izvedenicama s naglaskom na sufiku: bijel – bjelance, gnijezdo – gnjezdašće, slijep – sljepoča, miješati – mješovit, stijena – stjenovit, bliјed – bljedunav itd.

2 Do kraćenja sloga dolazi i u imenicama i pridjevima izvedenim od glagola: lijepiti – ljepljivost, obavijestiti – obavještenje, ocijeniti – ocjena, odlijevati – odljev, pobijediti – pobjeda, primijeniti – primjena (primjenljiv/primjenjiv), povrijediti – povreda (povrediv/povredljiv), rješiti – rješenje (rješiv).

3 Kraćenje sloga je prisutno i u komparativu i superlativu: bijel – bjelji – najbjelji, lijen – ljeniji – najljeniji, tijesan – tješnji – natješnji/natjesniji, vrijedan – vredniji – najvredniji.

Do kraćenja IJE u JE (ili E) ne dolazi:

- a) U dugoj množini imenica kao što je lijev (lijekovi);
- b) Kod zbirnih imenica izvedenih od imenica sufiksom -je: briješće, svijeće, liješće, triješće;
- c) kod imenica izvedenih od imenica sufiksima -ak, -ce, -ka: cvijetak, dijelak, grijesak, smiješak, odijelce.

Duljenje kratkog sloga u IJE

1 Umjesto je (e) dolazi ije u glagolima nesvršenog vida i glagolskim imenicama tvorenim od glagola svršenog vida sufiksom -va(ti): dogorjeti – dogorijevati, dospjeti – dospijevati, pregorjeti – pregorijevati, razumjeti – razumijevati, uspjeti – uspjevati.

2 Glagol sjeći (i njegove složenice) u jednim oblicima ima je, a u drugima ije. Alternantu je ima u infinitivu (sjeći, presjeći), nekim oblicima aorista (sjekoh, sjekosmo, sjekoste, sjekoše, presjekoh...), u glagolskom pridjevu radnom (sjekao, presjekao), u glagolskom pridjevu trpnom (sječen, presječen...) i glagolskom prilogu prošlom (sjekavši, presjekavši). Alternantu ije ima u prezantu (siječem), ostalim oblicima aorista (siječe), imperfektu (sijecijah), imperativu (sijeci, presijeci) i u glagolskom prilogu sadašnjem (sijekući).

3 Naporedni su sljedeći oblici: prijelaz/prelaz, prijevod/prevod, prijenos/prenos, prijevoj/prevoj, prijestup/prestup, prijevoz/prevoz.

Duljenje kratkog sloga u dugo JE

Ovakva pojava je karakteristična u sljedećim slučajevima:

- a) u genitivu množine: djēlā (djelo), koljēnā (koljeno), medvjēdā (medvjed), sjēnā (sjena), uvjētā (uvjet), vjērā (vjera);
- b) u glagolima nesvršenog vida i glagolskim imenicama u čijoj su osnovi imenice mjera i mjesto te glagol sjeti: zamjerati, zamjeram, zamjeranje, premjerati, premjeram, premjeranje, namještati, namještanje, namjestiti, zasjedati, zasjedam, zasjedanje;
- c) u pojedinačnim riječima: bdjenje (bdjeti), izvješće (uz izviješće).

Ostala pravila ijekavskog izgovora

1 Prema osnovnom glagolu teći glagoli i izvedenice imaju -tjecati/-ticati, a prema taći, taknuti stoji -ticati: doteći – dotjecati/doticati, dotaći – doticati; isteći – istjecati/sticati, istaći – isticati; poteći – potjecati/poticati, potaći – poticati, steći – stjecati/sticati, zateći – zatjecati/zaticati, zataći – zaticati.

Dakle, razlika postoji: Bolesne noge natječu/natiču. Papuće se na noge natiču. Rama utječe/utiče u Neretvu. Konac se u iglu utiče.

2 U bosanskom jeziku standardni su oblici: redoslijed, poslijepodne, poslijeratni, pljesan i sl.

3 Glagoli bdjeti, vreti i zreti imaju dvojake standardne oblike u prezantu: bdjem/bdim, zrijem/zri, vrije/vri, sazrije/sazri.

Peti juni- Svjetski dan zaštite okoliša

Svjetski dan zaštite okoliša obilježava se svake godine 5. juna na godišnjicu održavanja Konferencije Ujedinjenih naroda u Štokholmu (1972.) posvećene okolišu, a na kojoj je usvojen Program zaštite okoliša Ujedinjenih naroda (UNEP). Obilježavanjem Dana zaštite okoliša širom svijeta, Program Ujedinjenih naroda nastoji istaknuti glavne okolišne probleme i omogućiti svima da shvate vlastitu ulogu i odgovornost u razmišljanju i djelovanju s ciljem održivog razvoja našeg okoliša.

Dvadeset i prvi juni-Svjetski dan muzike

Svjetski dan muzike slavi se svake godine 21. juna, a obilježava se susretima i besplatnim nastupima amaterskih i profesionalnih muzičara na otvorenim pozornicama te gradskim ulicama i trgovima širom svijeta. Raznim muzičkim priredbama ujedno se obilježava i kalendarski početak ljeta.

Četvrti juni- Međunarodni dan djece žrtava nasilja

UN je 1983. godine četvrti juni proglašio Međunarodnim danom djece žrtava nasilja.

Međunarodni dan nedužne djece žrtava agresije obilježava se svake godine 4. juna u cilju podsjećanja na činjenicu da mnoga djeca širom svijeta pate zbog različitih oblika zlostavljanja. Taj dan također nagašava i nesagledivu važnost zaštite prava djece i međunarodne borbe protiv nasilja nad djecom.

Osmi juni- Svjetski dan okeana

Iako je obilježavanje Svjetskog dana okeana predloženo još 1992. godine na Konferenciji Ujedinjenih naroda o zaštiti okoliša i razvoju održanoj u Rio de Janeiru, tek je službena odluka Generalne skupštine UN-a o obilježavanju Svjetskog dana okeana iz 2008. godine pokrenula cijeli niz akcija zaštite mora i okeana širom svijeta.

Jednom dozom krvi mogu se spasiti tri života!

Svake godine u svijetu se prikupi 92 miliona doza krvi. Otrprilike polovina od navedenog broja se prikupi u visokorazvijenim zemljama, u kojima živi samo 15% svjetske populacije. Mnogi pacijenti kojima je potrebna transfuzija, posebno u zemljama u razvoju, nemaju pravovremeni pristup sigurnoj krvi. Prikupljanje krvi od dobrovoljnih davalaca temelj je za osiguravanje dovoljnih zaliha sigurne krvi za sve one kojima je ona nekada od životne važnosti.

Četrnaesti juni- Svjetski dan dobrovoljnih davalaca krvi

Transfuzijom krvi i krvnih pripravaka može se u spašavanju više miliona života svake godine. Krv može pomoći u produženju očekivane životne dobi i poboljšanju kvaliteta života pacijenata koji boluju od stanja opasnih po život, te je stoga neophodna kod složenih medicinskih i hirurških zahvata.

Da li ste znali?

Jedno od sedmero ljudi u svijetu odlazi u krevet gladno.

Više od 20 000 djece mlađe od 5 godina umire svaki dan od gladi.

Za proizvodnju samo jednog litra mlijeka potrebno je 1000 litara vode.

Za proizvodnju jednog hamburgera, potrebno je 16 000 vode za prehranu životinje od čijeg se mesa on pravi.

25% svjetske proizvodnje hrane odvija se na nastanjenom dijelu naše planete, a za pomenuti proces se koristi 70% izvora pitke vode.

Proizvodnja hrane uništava 80% šumskog prostora u svijetu, te uzrokuje stvaranje i emisiju 30% stakleničkih plinova, najvećeg krivca za gubitak biorazličitosti i promjene kvaliteta zemlje za uzgoj hrane.

Čak jedna trećina proizvedene hrane završi kao otpad. Zbog toga smo uza-lud iskoristili sve resurse koji su nam bili potrebni za njenu proizvodnju, ljudski rad, vodu, zemlju, gnojiva, ali i gorivo iz transporta, kojim hranu donosimo do naših dućana i tržnica.

Svako može pomoći! Donošenje smislenih odluka pri i hrane jedan je od načina kako možemo dati vlastiti doprinos. Odabir organske hrane, u čijoj se proizvodnji ne koriste hemikalije, zatim odabir lokalno uzgojene hrane, koja na putu do tržnice nije prošla pola svijeta, i time doprinijela povećanju ispuštanja stakleničkih plinova, doprinose rješavanju ovog kompleksnog problema.

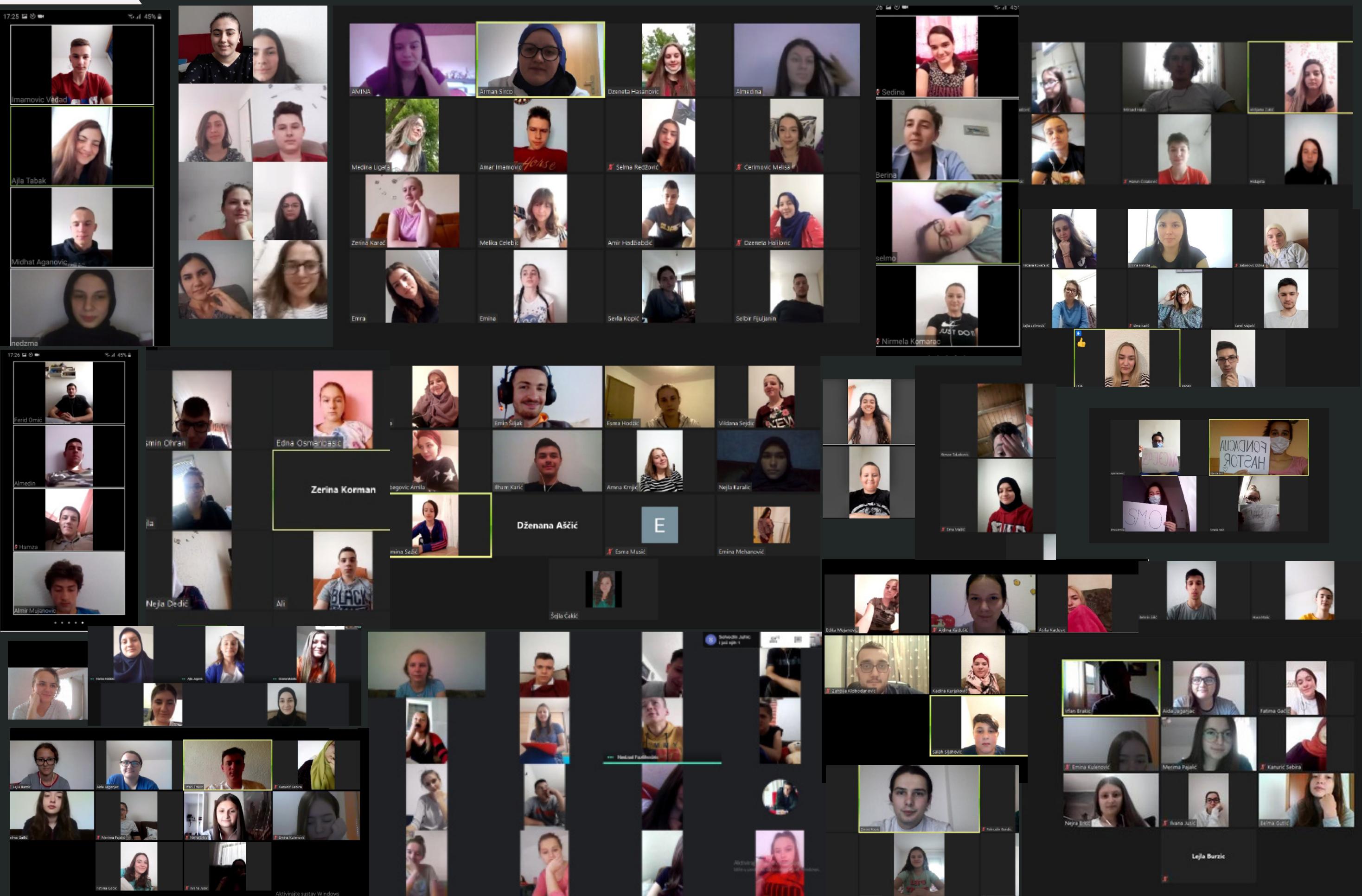
Planiranjem kupovine i obroka, te pametnim korištenjem frižidera i zamrzivača za spremanje viška hrane možemo doći korak bliže smanjenju stvaranja otpada od hrane.

Mislite prilikom planiranja obroka i kupovine namirnica. Pripremajte i jedite dnevne količine hrane koje su dovoljne za vas i vaše ukućane. Na taj način štedite, ne samo vrijeme, već i novac kojim namirnice kupujete.

Sve to radite za vlastito zdravlje, zdravlje svojih najmilijih i naše planete.

Selma Imamović

VOLONTIRANJE U ONLINE OKRUŽENJU

RAM je, po definiciji, radna memorija računara. U Bosni i Hercegovini, „radna memorija“ su upravo proaktivni i marljivi mladi ljudi koji su svojim djelovanjem primjer društva koje naša država treba.

Kroz ovu rubriku predstaviti ćemo aktivne mlade stipendiste Fondacije Hastor, koji pored volontiranja, rade fenomenalne stvari i tako predstavljaju Fondaciju u najboljem svjetlu!

Aris Karamustafic

Aris dolazi iz Gornjeg Vakufa - Uskoplja i maturant je Koledža Ujedinjenog Svijeta u Mostaru, te svoje studije ove jeseni namjerava započeti u SAD-u na Univerzitetu Richmond, gdje je prije nekoliko mjeseci primljen. Stipendista je Fondacije Hastor već treću godinu.

Aktivizmom se počeo baviti u srednjoj školi, tako što je prvo bitno volontirao u Omladinskom centru, a ubrzo je i oživio lokalni tim ASuBiH-a u njegovom rodnom gradu, gdje je Aris postao koordinatorom.

„Kroz ove organizacije i volontiranja u njima upoznao sam mnoge aktivne ljudе koji su me kasnije povezali i s drugim organizacijama poput SHL-a, Medica Zenica itd.“

Da započne svoju aktivističku priču, Arisa je motivisao sport. Od malih nogu bavi se karateom te je jako uspješan. Crni je pojas, dvostruki šampion Bosne i Hercegovine, osvajač brojnih balkanskih medalja, te učesnik međunarodnih turnira u Turskoj, Srbiji, Austriji, Hrvatskoj, itd.

„Kroz svoja putovanja na ove turnire upoznao sam ljudе svih nacionalnosti, rasa, vjeroispovijesti i uživao sam u razgovorima i prijateljstvima sa njima. Svaki put kada bih se vratio kući bio sam razočaran podjelom svoga grada na hrvatski i bošnjački dio, bio sam razočaran činjenicom da sam imao normalan odnos s ljudima iz drugih zemalja, ali isti takav nije bio među ljudima u mom gradu. Iz tog razloga počeo sam se baviti aktivizmom koji se bavio podjelom ljudi u našoj zemlji i stvaranjem mira između istih.“

Aktivnost na koju je najponosniji je Challenge History, seminar održan na Kosovu na temu historije konflikta na Balkanu. Seminar je poticao debatu između ljudi iz Srbije, BiH, Kosova i Sjeverne Makedonije. Iako nije bio zaslužan za organizovanje samog seminara, imao je veliki udio u pozivanju učesnika koji su bili aktivni u ovim debatama i imali konstruktivne razgovore na ovako osjetljive teme.

„Mislim da je važno da se mladi ljudi uključuju u ovakve aktivnosti jer je ovo motor koji nam može pomoći u razvijanju ove zemlje i dovođenju društva na viši nivo sofisticiranosti. U razvijenim zemljama svijeta ljudi su naučili živjeti s različitostima i poštovati ih umjesto da prave konflikt zbog njih. Bosna i Hercegovina treba težiti ovome.“

Naravno, Aris savjetuje da je potrebno aktivirati se i u drugim poljima. On je, također, aktivan u polju STEM predmeta pa je tako sa svojim timom otišao na takmičenje u London. Sa Medicom iz Zenice prošao je trening nakon kojeg je postao certificirani vršnjački edukator za prevenciju nasilja.

„Aktivizmom možete sebi uljepšati dane putujući, upoznavanjem ljudi i jednostavno iskušavanjem lijepih stvari koje život ima ponuditi.“

Volontiranje za Fondaciju Hastor za Arisa je bilo prelijepo iskustvo jer je, kako kaže, upoznao ljudе sa sličnim razmišljanjima i otvorenim umom, što mu je u život donijelo nove prijatelje na koje zna da može računati u budućnosti.

„Stipendija Fondacije bila je jedna velika pomoć za ostvarivanje mnogih mojih aktivnosti i pomogla mi je u mom pokušaju da promijenim društvo u kojem živimo nabolje.“

Njegova poruka za stipendiste je da nikada ne prestaju maštati i sanjati.

“Ako nemate snove, nemate ništa. Ne odustajte, nego gurajte prema svojim snovima, jer, uistinu, sve je moguće ukoliko se dovoljno potrudite!”

Una Karabeg

Tebi rođenom u čudnom vremenu

Tamo me nema niti u jednom jučer
Niti u jednom sutra.
Tamo me ni sada nema
A tako bih htjela da ima me.

Tamo gdje sunce izade tek onda kad ti to poželiš
A mrak skoro i ne dolazi
Osim onda kad tvoje snene oči
Malo sna požele.

To tamo je dalje od svih tvojih vidika
I ni u snovima ranoga djetinjstva nisi mogao doprijeti do njega.
Tu ljudi vole bez premca
Dječija graja svakoga jutra mijesha se sa cvrkutom ptica
Šumom trče životinje koje niko nevine ne ubija.
Sve ono dokle ti oči dosežu zeleno je
I ljudska ruka ni listić takla nije.
Svaka rijeka za sebe priča
Pa kad moru dođe, s njim roman piše.
Tamo je sve onakvo kakvo i treba biti
Samo ti ne znaš to jer rođen si u vremenu smutnje.

Mjesto o kojem kazujem podrazumijeva svaki atribut koji je svijet imati
trebao
A nije.

Jer je zbog zla ljudskoga srca
Utihnuo osmijeh
A suza potekla
I zamutila okean nadanja.

Nedžma Latić